

V A L V O K A A
Mk 13: 33-37
(VLS II vk)
Heinola
(13.11.2011)

Teksti:

Jeesus sanoo: *"Pitäkää varanne, olkaa valveilla, sillä te ette tiedä milloin se aika tulee. 34. Kun mies matkustaa vieraille maille ja talosta lähtiessään antaa kullekin palvelijalle oman tehtävän ja vastuun, niin ovenvartijan hän käskää valvoa. 35. Valvokaa siis, sillä te ette tiedä, koska talon herra tulee: illalla vai keskiyöllä, kukonlaulun aikaan vai aamun jo valjetessa. 36. Hän tulee äkkiarvaamatta - varokaa siis, ettei hän tapaa teitä nukkumasta. 37. Minkä minä sanon teille, sen sanon kaikille: valvokaa!" (Mk 13:33-37).*

JOHDANTO

- a. Niin sanotuissa synoptisissa eli lähinnä samankaltaisissa evankeliumeissa: Matteuksessa, Markuksessa ja Luukkaassa on jokaisessa eskatologiaa eli Jeesuksen toista tulemistä käsittelevät luvut (Mt 24-25, Mk 13 ja Lk 21). Ne koostuvat Jeesuksen eskatologiaa käsittelevästä puheesta. Matteuksen kerronta on niistä pisin ja Markuksen tyylliseen uskollisena lyhin.
- b. Mainittujen kolmen eri evankeliumin eskatologisten kertomusten välillä on joitakin sävyeroja. Pari esimerkki tästä:
 Ensimmäiseksi: Mk 13:33 "Pitäkää varanne, olkaa valveilla, sillä te ette tiedä milloin se aika tulee." Mt 24:42 "Valvokaa siis, sillä te ette tiedä, minä päivänä teidän Herranne tulee." Lk 21:36 "Pysykää siis alati valveilla ja rukoilkaa itsellenne voimaa, jotta selviäisitte kaikesta siitä, mikä on tapahtuva, ja kestäisitte Ihmisen Pojan edessä."
 Toinen esimerkki: Mk 13:34 "Kun mies matkustaa vieraille maille ja talosta lähtiessään antaa kullekin palvelijalle oman tehtävän ja vastuun, niin ovenvartijan hän käskää valvoa." Mt 25:14 "Silloin on käyvä näin: Mies oli muuttamassa pois maasta. Hän kutsui puheilleen palvelijat ja uskoi koko omaisuutensa heidän hoitoonsa."
- c. Tämän ns. valvomisen sunnuntain evankeliumiteksti on Mk:n 13. luvusta ja nyt paneudumme siihen. Erityisesti kolmeen asiaan kiinnitämme tekstimme äärellä huomiomme. Ne ovat 1) Jeesuksen paluun ajankohta, 2) Kristuksen seurakunnan tehtävä ennen hänen paluutaan ja 3) Jeesuksen paluun yllätyksellisyys.

1. JEESUKSEN PALUUN AJANKOHTA (13:33)

Tekstiämme edeltävä jae ja tekstimme ensimmäinen jae kuuluvat yhteen. Edeltävä jae kuuluu: *”Mutta sitä päivää ja hetkeä ei tiedä kukaan, eivät enkelit taivaassa eikä edes Poika, ei kukaan muu kuin Isä. Ja siitä tekstimme jatkaa: ”Pitäkää varanne, olkaa valveilla, sillä te ette tiedä milloin se aika tulee.”*

- 1.1. Laajasti ymmärrettynä Jeesus palaa ensimmäisen joulun eli syntymänsä jälkeen kolme eri kertaa: Ensin hän palasi ristinkuolemansa jälkeen ylösnousemuksessa jälleen elävänä opetuslastensa luokse. Toiseksi hän palasi taivaaseen astumisensa jälkeen Pyhässä Hengessä ensimmäisenä helluntaina luoden samalla uuden liiton seurakunnan. Kolmanneksi Jeesus palaa tämän ajan lopulla seurakunnan ylkänä hakemaan morsiamensa eli seurakunnan luokseen ikuisiksi ajoiksi, kuten Paavali sanoo: *”... ja niin me saamme aina olla Herran kanssa”* (1 Ts 4:17).
- 1.2. Tekstimme ja koko Raamatun ilmoituksen mukaan aikojenlopulla tapahtuvan Jeesuksen paluun tarkkan ajankohdan tietää etukäteen vain taivaallinen Isä yksin. Sitä eivät tiedä Jumalan enkelit, vaikka he ovat läheisessä työyhteydessä Isän kanssa (Js 6:1-3; Mt 18:10), ovat jopa valmistelemassa Jeesuksen toista tulemistä ((Mt 13:41; 24:31; Ilm 14:19). Ja mikä merkittävä: sitä ei tiedä myöskään Jumalan Poika eli Jeesus itse. Jos taivaan enkelit, eikä edes Poika itse tiedä tarkkaa paruusiansa hetkeä, miten sen voisivat tietää syntiset ihmiset, apostolit heihin mukaan luettuina.

Jotkut teologit selittävät, että Jeesuksen tietämistä koskeva rajoitus paluunsa ajan kohdasta tarkoittaisi hänen maanpäällisen elämänsä eli alennustilansa aikaa, mutta että nyt korotettuna Isän oikealla puolella ollessaan tätä rajoitusta ei enää olisi. Toisin sanoen taivaaseen astumisestaan saakka eli ensimmäisestä helatorstaista lähtien Jeesus olisi tiennyt myös paluunsa ajankohdan. Minun mielestäni on hyödytöntä käyttää aikaa moiseen spekulointiin.

- 1.3. Markuksen evankeliumin 13. luku, jonka lopusta saarnatekstimme on, alkaa näin: *”Kun Jeesus oli lähdessä temppelistä, sanoi eräs hänen opetuslapsistaan: ”Opettaja, katso! Mitkä kivet, mikä rakennus!” Jeesus vastasi: ”Katso nyt näitä mahtavia rakennuksia. Kaikki revitään maahan, tänne ei jää kiveä kiven päälle.” Kun Jeesus sitten istui Öljymäellä temppeliä vastapäätä, kyselivät Pietari, Jaakob, Johannes ja Andreas, jotka olivat hänen kanssaan: ”Milloin se kaikki tapahtuu? Kerro meille, mikä on merkinä siitä, että sen toteutuminen on lähellä.” Jeesus alkoi puhua heille: ”Varokaa, ettei kukaan johda teitä harhaan ....”*

Tässä Jeesus ennustaa Jerusalemin hävityksen, joka tapahtui varsin pian tämän jälkeen eli v. 70. Sen jälkeen Jeesus jatkoi puhettaan toista tulemistaan edeltävien tapahtumien kuvauksella. On merkille pantavaa, että tässä luvussa Jeesus toistaa kaikkiaan neljä (4) kertaa sanan *βλέπετε*, 'varokaa', ettei kukaan johda teitä harhaan (Mk 13:5, 9, 23, 33).

Ensisikin, tämän luulisi riittävän sekä meille sanan selittäjille että sen kuulijoille ja lukijoille osoittamaan, että kaikki sellainen, missä yritetään määritellä tarkka Jeesuksen paluun ajankohta, on väärin. Se on menemistä yli sen, mitä Jumala on meille ilmoittanut sanassaan; se on hengellistä povaamista ja hurmahenkisyyttä. On sääli todeta, että kun tuollainen povari saapuu paikkakunnalle, suuret joukot menevät häntä ihaillen kuulemaan.

Muutama vuosi sitten muuan uskova lääketieteen opiskelija kertoi minulle, että joskus, kun hän haluaa oikein hemmotella itseänsä, hän menee Helsingissä kuuntelemaan erästä tunnettua saarnaajaa. Hänestä on niin koomista, kun saarnaaja puhuu puppua lupailen Jeesuksen palaavan silloin ja silloin, ja salin täyteinen ihmisjoukko kuuntelee haltioituneena suut auki kuin linnunpoikasilla pesässään ja syö kritiikittömästi kaiken, mitä heille tarjoillaan. – Ja sitten kootaan kolehti, ja se on useita tuhansia, joskus jopa kymmeniä tuhansia, markkoja.

Toiseksi, varoituksensa toistamisilla Jeesus haluaa sanoa opetuslapsilleen ja myös meille, että te keskitytte väärään asiaan, kun kyselette hänen paluunsa tarkkaa ajankohtaa. Sen sijaan Kristuksen seuraajina sekä heidän että meidän tulisi olla kiinnostuneita enemmän hengellisistä ja moraalisisista vaaroista, jotka meitä Kristuksen paluuta odottaessamme uhkaavat.

2. SEURAKUNNAN TEHTÄVÄ ENNEN JEESUKSEN PALUUTA (13:34)

Kerrataanpa hiukan tekstiämme: ”*Kun mies matkustaa vieraille maille ja talosta lähtiessään antaa kullekin palvelijalle oman tehtävän ja vastuun, niin ovenvartijan hän käskee valvoa*” (13:34).

- 2.1. Ensiksi, tässä Jeesuksen minivertauksessa muille maille tilapäisesti matkustava ”*mies*” eli talon isäntä kuvaa Jumalan Poikaa eli Jeesusta itseään.

Toiseksi, ”*talo*” on kreikaksi *οἶκος*. Kyseinen sana tarkoittaa paitsi ’taloa’, myös ’kotia’, ’huonetta’ ja ’huonekuntaa’, mutta sanaa *οἶκος* käytetään UT:ssa merkitsemään myös elävän Jumalan ’seurakuntaa’. Esimerkiksi 1 Tm 3:15 puhuu ”Jumalan huoneesta, *οἶκος*, joka on elävän Jumalan seurakunta”. Sana *οἶκος* on maskuliinisukuinen. Mutta sanasta *οἶκος* on olemassa myös feminiinisukuinen muoto *οἰκία*, jota tämän päivän tekstimme käyttää. Sanan feminiinimuoto tekstissämme korostaa seurakuntaa Kristuksen morsiamena.

Kolmanneksi, tekstimme mukaan kaikilla uuden liiton jäsenillä, joita tässä kutsutaan *talon eli seurakunnan ”palvelijoiksi”*, on seurakunnassa oma tehtävä.

- 2.2. Palvelijoista erikseen mainitaan vain *ovenvartija*, jolla tarkoitetaan seurakunnan paimenta, pastoria. Ymmärtääkseni hänet mainitaan erikseen sen tähden, että hänen tehtävänsä on talon isännän eli Jeesuksen poissa ollessa muita vastuullisempi. Hänen tulee nimittäin pitää huolta, ei vain omasta valvomisestaan, vaan samalla koko seurakunnasta eli siitä, että myös seurakunta pysyy hereillä.

Teologina en voi olla toteamatta, että kyseisessä tekstimme jakeessa tulee näin ollen näkyviin sekä ns. *yhteinen pappeus* että *paimenvirka*. Kaikilla seurakunnan jäsenillä on oma tehtävänsä, jossa he palvelevat. Tämä kertoo yhteisestä pappeudesta. Mutta sitten jotkut heidän joukostaan ovat saaneet tehtäväkseen palvella ovenvartijoina eli paimenen virassa. Ja lukuisista UT:n kohdista saamme lukea, että jokaisella paikallisella seurakunnalla tulee olla ainakin yksi paimen eli pastori. Suomalainen sana 'pastori' tulee latinalaisesta sanasta *pastor*, joka tarkoittaa 'paimenta'.

- 2.3. Seurakunnan valveilla pysymistä ajatellen Jeesuksen parusia / paluuta odottaessamme seurakunnalla on erittäin tärkeä merkitys. *Ensiksikin*, Jumalan lasten kokoontuessa sunnuntaisin messuun he tapaavat toisia saman tien kulkijoita ja saavat rohkaisua toistensa seurasta, vahvistuvat yhteisestä uskosta. Jumala ei ole luonut meitä yksinäisyyteen, elämään erakkoina, vaan elämään yhteydessä toisiimme, tekemään yhdessä matkaa ja tukemaan taivasmatkalla toisiamme.

Toiseksi, seurakunnan kokoontuessa messuun sunnuntaina me tapaamme kuitenkin huikean paljon enemmän kuin vain toisemme ja pastorimme. Me tapaamme itsensä Jeesuksen – siis jo ennen hänen varsinaista parusiaansa. Hän tulee joka sunnuntai meidän luoksemme sanan saarnassa ja hoitaa siinä meitä. Ja samoin hän aterioi ehtoollispöydässä jokaisessa messussa meidän kanssamme antaen meidän nautittavaksemme ruumiinsa ja verensä vakuudeksi ristin kuolemastaan ja siinä syntiemme anteeksiantamuksesta. Ilman näitä kahta: sanan saarnaa ja Herran pyhää ehtoollista tuskin kukaan meistä jaksaa jatkaa matkaa taivastiellä vuodesta toiseen. Ilman mainittuja virvoituksen hetkiä aikoinaan saatu kristillinen kaste ja siinä saadut kalliit Jumalan lahjat ja niiden mukana myös usko Kristukseen unohtuvat

3. JEESUKSEN PALUUN YLLÄTYKSELLISYYS (13:35-36)

Tekstimme lopulla Mk 13. luvun kolmessa viimeisessä jakeessa Jeesus kokoaa ja tiivistää sanomansa: ”*Valvokaa siis, sillä te ette tiedä, koska talon herra tulee: illalla vai keskiyöllä, kukonlaulun aikaan vai aamun jo valjetessa. Hän tulee äkkiarvaamatta – varokaa siis, ettei hän tapaa teitä nukkumasta. Minkä minä sanon teille, sen sanon kaikille: valvokaa!*” (13:35-37.)

- 3.1. Tekstimme loppujakeissa kiinnitän ensiksi huomionni sanaan 'valvokaa', kreikaksi *γρηγορεῖτε*. Se on Jeesuksen eskatologisen puheen yhteenvedon ensimmäisenä, mutta myös viimeisenä sanana. Uudessa testamentissa sana *γρηγορέω* esiintyy runsaat 20 kertaa. Kyseistä sanaa käytetään Raamatussa hengellisen velttouden ja uneliaisuuden vastakohtana ja vain poikkeustapauksissa 'valvomisesta' sanan kirjaimellisessä merkityksessä.

Näin ollen Jeesus puhuu tekstissämme hengellisestä ja moraalista valvomisesta, ei kirjaimellisesta unesta pidättäytymisestä. Tosin Getsemanessa käymänsä hengellisen ja henkisen taistelun aikana Jeesus kehotti opetuslapsiaan valvomaan kirjaimellisestikin – niin

ymmärrän – ja rukoilemaan, etteivät joutuisi kiusaukseen. Kehotuksistaan huolimatta Jeesus tapasi heidät kuitenkin samana yönä kerta toisensa jälkeen nukkumasta (14:34-41).

Matteuksen evankeliumin jälkimmäisen eskatologisen luvun alussa on kymmenen morsiusneidon vertaus. Vertaus ja samalla koko luku alkaa sanalla ”silloin”, joka on kyseisen vertauksen ymmärtämisen avainsana. Se osoittaa, että vertauksessa on kysymys nimenomaan lopunajan seurakunnan hengellisestä tilasta Jeesuksen paruosian kynnyksellä, sillä edellinen luku käsittelee Jeesuksen toisen tulemisen ennemerkkejä, joihin seuraavan luvun ja kymmenen morsiusneidon vertauksen ensimmäinen sana ”silloin” viittaa. Vertauksen mukaan kaikki, sekä tyhmät että viisaat nukkuvat, kun kuuluu huuto: ”Ylkä tulee! Menkää häntä vastaan!” (Mt 25:1-13). Tämän päivän saarnatekstin äärellä on syytä huomata, että Matteuksessa oleva kymmenen morsiusneidon vertauskin päättyy Jeesuksen kehotukseen ”valvokaa”, *γρηγορεῖτε!* Siinäkin on kysymys hengellisestä valvomisesta ja valmistautumisesta.

- 3.2. Toiseksi Jeesus sanoo, että me emme tiedä tapahtuuko hänen paluunsa – juutalaista vuorokauden rytmiä ajatellen – illalla (klo 18-21), keskiyöllä (klo 21-24), kukonlaulun aikaan (klo 24-03) tai aamulla (klo 03-06).

Tätäkin ei pidä ymmärtää kirjaimellisesti eli niin, että Jeesuksen paruosia tapahtuisi nimenomaan yöllä. Se olisi yksinkertaisesti mahdotonta sen tähden, että maapallollamme on jokaisena hetkenä jossakin yö ja vastakkaisella kohdalla maapallon toisella puolella on sinä hetkenä vuorostaan päivä. Näin ollen Jeesuksen tarkoituksena on sanoa, että hänen paluunsa tapahtuu nimenomaan yllätyksenä eli ajankohtana, jota ihmiset eivät osaa odottaa.

- 3.3. Tekstimme viimeisen virkkeen sanat: ”*Minkä minä sanon teille, sen sanon kaikille: valvokaa!*” osoittavat, että Jeesuksen puhe opetuslapsilleen ei ole tarkoitettu vain heille, vaan uskoville kaikkina aikoina, myös meille. Ja nyt se on sanottu ja perusteltu myös tälle pikkujoukolle täällä Heinolassa.

PÄÄTÖS

1. Yhtä heikko ja salattu kuin oli Jeesuksen ensimmäinen tuleminen seimessä makaavana lapsena, yhtä suuri voimassa ja kirkkaudessa on oleva hänen julkinen tulemisensa tämän vanhan maailman aikakausien lopulla. Silloin ei enää vain uskota, silloin myös nähdään. Silloin kenellekään ei jää epäselväksi, mitä tapahtui.
2. ”Odottavan aika on pitkä”, sanotaan. Jumalan kello kuitenkin käy. Se ei edistä eikä jätätä.
3. Tänään, valvomisen sunnuntaina, annan teille, rakkaat kristityt, muistolauseeksi kaksi Jeesuksen tekstissämme käyttämää keskeistä sanaa:
  - ”varokaa!”, (ettei kukaan johda teitä harhaan)!
  - ”valvokaa!”

kreikaksi: *βλέπετε!* ja *γρηγορεύετε!*

Ensimmäinen sana kohdistuu negatiiviseen eli eksyttäjiin, toinen positiiviseen eli Jeesukseen.

Uskon jokaisen meistä tästä lähtien tietävän, mitä nämä Jeesuksen kehotukset tarkoittavat.

Huolehtikaa siitä, etten ole väärässä!

Virret: 148; 321:1-2; 163; 150:1–; (Eht. 225; 229); 276